

İki Savaş, İki Lider: Gazze ve Ukrayna İkileminde Biden Ve Trump'ın Dış Politikası - Evren Balta

---

Dış politika

Amerikan seçimlerinde ne kadar etkilidir sorusuna yanıt vermek oldukça zor. Çünkü Amerikan seçmenleri, dünyanın pek çok yerinde olduğu gibi uzun süredir kutuplaşmış ve bu kutuplar etrafında sıkı sıkıya kenetlenmiş durumda.

Fikirlerini ve tercihlerini somut siyasal programlar veya eylemler değiştirmiyor. Ancak seçim sonuçlarını belirleyen küçük bir azınlık var: oy değiştiren ya da oy kullanıp kullanmama konusunda kararsız olanlar.

Kasım ayında

yapılacak Amerikan seçimlerinde Trump ve Biden arasındaki yarışın ancak kıl payı farkla bitmesi bekleniyor. Dış politika, ABD seçmenleri için bir öncelik değil gibi görünse de iki dış politika konusu ve iki adayın bu konulardaki farklı tutumları bazı seçmenlerin oy tercihlerini etkileyebilir. Zira hem Gazze savaşı hem de Ukrayna savaşı, Amerikan seçmenleri arasında sanki olay Amerika'da geçiyormuş gibi bir etki yaratmış durumda. Çünkü her iki savaş da Amerika'nın hem küresel taahhütlerinin hem de bu taahhütleri gerçekleştirirken ortaya çıkan ahlaki otorite sorunlarının kristalize olduğu alanlar.

Gazze Savaşı ve Amerikan Kamuoyu

Kuşkusuz,

İsrail'in Gazze'ye yönelik saldırısı, Amerikan ulusal kamuoyunda Ukrayna işgalinden çok daha fazla ilgi görüyor. Bir tarafta, ABD kamuoyunun temel vicdani ağırlığı, Batı'nın Holokost konusundaki sorumluluğunda düğümlü. Almanya'da

daha açık bir örneğini gördüğümüz biçimde, Batılı siyaset kurumları [Hans Kundnani'nin deyişiyle](#) "Holokost'un kendilerine insanlığa karşı bir sorumluluk yüklediği inancını terk etmiş ve bunun yerine sadece İsrail'e karşı bir sorumluluk yüklenmiş" durumda. ABD özelinde buna hem iç siyasette hem

de ABD'nin dış politikasının belirlenmesinde son derece etkili İsrail lobisini eklemek gerekiyor. Mearsheimer ve Walt'ın yayınladığı günden beri çok tartışma yaratan "[İsrail Lobisi ve ABD Dış Politikası](#)"

[çalışmaları](#) da ABD'nin

nasıl olup da kendi ulusal çıkarı tam aksi yönü göstermesine rağmen hemen her durumda İsrail yanlısı bir dış (ve hatta iç) politika güttüğünü tartışıyordu.

ABD'de, özellikle

ikinci intifada başladığından beri, İsrail'in Filistin'e yönelik suçları ve uzlaşmaz siyasi tutumu, özellikle üniversite kampüsleri gibi daha ilerici çevrelerde ciddi bir tepki yarattı. Daha büyük tepki ise, demokrasi ve özgürlükleri

savunduğunu iddia eden Amerikan gücünün bu suçlara karşı takındığı iki yüzlü tavra yönelik. İsrail'in Gazze işgali başladığından beri bu tepki daha da arttı. Amerikan toplumu olağanüstü bir kutuplaşmayı kendilerinin olmayan (ama olan) bu

işgal üzerinden yaşıyor. [Muhafazakâr bir tahmine göre İsrail işgali başladıktan sonraki iki ay içerisinde 1 milyondan fazla Amerikalı, 2.600'den fazla eylemde çatışmayı protesto etmek için bir araya geldi. Bunlardan 442'si İsrail 2.100'ü Filistin yanlısıydı.](#) Hatta durum o noktaya geldi ki ABD hava kuvvetlerinde yer alan bir asker ABD'nin tutumunu protesto etmek için [kendini ateşe verdi.](#)

Gazze Savaşı

Bu durum Biden

için özellikle büyük bir ikilem. Zira savaşın ilk gününden beri (zaman içinde görece olarak yumuşasa da) İsrail yanlısı bir tutum sergileyen ve İsrail'in savaş suçlarını eleştirmekten çekinen, [BM'de çıkabilecek bir ateşkes kararını veto eden](#) şahin bir

İsrail yanlısı politika izledi. Bu politika geçtiğimiz günlerde İsrail ve Netanyahu hükümetini ayıran ve Netanyahu'yu itidale davet eden çok daha eleştirel bir yaklaşıma evrilme zorunda kaldı. Ancak İsrail'in politikalarını değiştirecek somut adımlar atılmadı. Biden hükümeti artan tepkiler karşısında ateşkes çağrısında bulunan bir karar tasarısını [BM Güvenlik Konseyi'ne sundu](#), ancak bu karar da Rusya ve Çin'in vetosu ile karşılaştı.

Bu (en azından

söylemsel) değişimin ana nedeni özellikle Demokrat Parti'nin içinde hele de seçimler yaklaşırken gençler ve Arap-Amerikalı gruplar arasında İsrail'e askeri yardım konusunda yönelik artan eleştiriler ve ateşkes talebinin artması olarak görülebilir. [Hatta Michigan'daki Demokrat Parti ön seçimlerinde, 100.000 seçmenin Biden'ın İsrail'in askeri kampanyasına verdiği desteği protesto etmek için "tarafsız" oy kullanması da bir uyarı fişegi olarak iş görmüş olabilir.](#) Zira Biden'ın İsrail konusundaki tutumunun

Demokrat Partiye oy veren

gruplardan özellikle gençleri ve Müslüman Amerikalıları Demokrat partiden uzaklaştırdığı

[anketlerin bulguları arasında.](#)

Trump ise hiçbir

zaman Cumhuriyetçi Parti içinden bu derece bir Filistin yanlısı baskıyla karşı karşıya değil. Dolayısıyla İsrail'i desteklemesi ya da desteklememesi Trump için seçimlerde önüne çıkan ve çözmesi [gereken önemli bir sorun değil](#). Tam bu nedenle Amerikan müesseses

nizamının ve Cumhuriyetçi Partinin tamamen İsrail yanlısı tutumu ile Trump seçmenleri arasında bir gerilim yok. Bu iç siyasal manzara Trump'ın Ortadoğu politikası konusunda daha özerk davranabilmesini de mümkün kılıyor. Üstelik hâlihazırda başkan olmaması ve büyük küresel sorunlarla baş etmek zorunda kalmıyor

olması da onun için bir avantaj. [7 Ekim'den bu yana Trump, konu hakkında neredeyse dişe dokunur hiçbir şey söylemedi.](#)

Ukrayna Savaşı

Ukrayna savaşı

ise hem ABD'nin izolasyonist eğilimlerini yeniden gündeme taşıdığı için hem de Gazze savaşı bağlamında ABD'nin çift taraflı siyasetini gözler önüne serdiği için önemli bir seçim gündemi.

Biden yönetimi

Ukrayna savaşında doğrudan Ukrayna yanlısı ve müdahaleci bir politika izledi. Savaş süresince ABD, Ukrayna'ya en fazla askeri yardım sağlayan ülke oldu ve hatta Ukrayna'ya yaptığı askeri yardım bütün diğer ülkelere yaptığı yardımı kat ve kat aştı. Ancak bu yardım Trump destekçisi Cumhuriyetçi bloğun en önemli eleştirilerinden biriydi. Nitekim [Ukrayna'ya 60 milyar dolar fon](#)

[sağlanmasını öngören bir acil durum tasarısı Kongre'de Cumhuriyetçi oylarla bloke](#)

[edildi](#). Trump öncelikle kendisi hala başkan olsaydı bu saldırının asla gerçekleşmeyeceğini söyleyerek Biden yönetimini düşmanlarına karşı [“yumuşamakla” suçladı](#). Her ne kadar somut politikalarının ne olacağını söylemese de kendisinin savaşı 24 saatte bitirebileceğini iddia etti.

Bu iki lider arasında

Ukrayna savaşı ile kristalize olan asıl tartışmanın Amerika'nın dünyadaki rolüne dair olduğunu söylemek yanlış sayılmaz. Trump tıpkı bir [önceki döneminde olduğu gibi seçilmesi halinde savunma harcamaları hedeflerini tutturamayan NATO üyelerini savunmayacağı söylüyor](#). Tıpkı 2016'da olduğu gibi ABD'nin elini bulaştırdığı “sonsuz savaşlardan” çekileceğini ve ABD'ye öncelik vereceğini ifade ediyor. Çok taraflılığı güçlendirmeyi dış politikasının ana ilkesi haline getiren Biden ise ABD'nin küresel sistemde daha aktif bir rol oynamasını savunuyor.

Trump'ın izolasyonist

pozisyonu ise ABD seçmenleri arasında artan izolasyonist eğilim ile paralel. [2018'den bu yana ABD'nin dünya](#)

[meselelerine aktif katılımına verilen destek azalmış durumda](#). Bu eğilim genel olarak Amerikan

seçmenlerinde ama özelde de Trump seçmenleri ve cumhuriyetçiler arasında güçleniyor. Bir yandan [Amerikan kamuoyunun büyük bir kısmı](#)

[Rusya'ya karşı Ukrayna'nın yanında yer alıyor](#). Ancak Putin'le bir tür barış anlaşması müzakere

ederek bu diğer “sonsuz savaş” sona erdirmeye sözü veren Trump gibi birine oy vermeye hazır çok sayıda Amerikalı var. Demokratlar, Cumhuriyetçilere kıyasla

İsrail'in askeri operasyonlarında çok ileri gittiğine neredeyse 4'e 1 oranında daha fazla inanıyorlar. Demokratların dörtte üçü, Cumhuriyetçilerin ise sadece küçük bir çoğunluğu İsrail'in ateşkes ilan etmesi gerektiğine inanıyor. Ancak Amerikalılar, Biden'ın bu savaşı kötü yönettiği konusunda hemfikirler.

[Muhafazakar Cumhuriyetçilerin %85'i ve liberal Demokratların %58'i de dahil olmak üzere her 10 kişiden 6'sı Biden'ı](#)

[onaylamıyor.](#)

Artan İzolasyonizm?

Amerika'nın küresel bekçilik rolünün yeniden belirlendiği bir eşikte miyiz? Bu soruyu yanıtlarken bir ülkenin sadece dış politikasına değil, o dış politikayı şekillendiren ulusal koalisyonların (seçmenler, lobiler, sermaye grupları vb) nasıl şekillendiğine bakmalıyız. ABD evet bugün hala (yükselen Çin'e rağmen) dünyanın en büyük askeri ve ekonomik gücü. Ancak artan ortanda Amerikalı bu gücün küresel projeksiyonundan rahatsız. Kaynakların içeriye dönmesini istiyor. Trump bu seçmenleri temsil ediyor.

Bu gücü çok taraflı bir biçimde küresel olarak kullanma arzusunda olan Biden ise Gazze ve Ukrayna savaşındaki tutum farklılığında gördüğümüz gibi o gücün "ahlaki" otoritesinin kendi seçmenleri tarafından sorgulanmasına neden oluyor. Trump kendi seçmeninin arzularına paralel bir siyasi hattı devam ettirmekte zorlanmazken, Biden müesses nizamın arzuları ve kendi seçmeninin beklentilerini dengelemekte zorlanıyor.

Bütün dünyadaki ana akım siyasal parti ve liderlerin de ana sorunu bu: kimin taleplerine yanıt vereceklerini bilmiyor olmaları.

Prof. Dr. Evren Balta, Özyeğin Üniversitesi

Evren Balta, Özyeğin Üniversitesi'nde uluslararası İlişkiler öğretim üyesidir. The Graduate Center, CUNY'den siyaset bilimi alanında doktora derecesine sahiptir (2007). Özlem Altan Olcay ile birlikte yazdığı son kitabı "Türkiye'de Amerikan Pasaportu", Amerikan Sosyoloji Derneği'nin Uluslararası Akademik Ödülü ile Küresel ve Ulusötesi Sosyoloji En İyi Kitap Ödülü'nü almıştır. Prof. Balta, İstanbul Politikalar Merkezi'nde kıdemli akademisyen ve TÜSİAD Küresel Politika Forumu'nun akademik koordinatörüdür.

Bu yazıya atıf için: Evren Balta, "İki Savaş, İki Lider: Gazze ve Ukrayna İkileminde Biden Ve Trump'ın Dış Politikası, Sürdürülebilir Savaş?: Ukrayna İşgalinde Üçüncü Yıl" Panorama, Çevrimiçi Yayın, 4 Nisan 2024, <https://www.uikpanorama.com/blog/2024/04/04/eb-3/>

Telif@UIKPanorama. Çevrimiçi olarak yayımlanan yazıların tüm telif hakları

Panorama dergisine aittir. Aksi belirtilmediği sürece, yayımlanan yazılarda belirtilen görüşler yalnızca yazarına/yazarlarına aittir. UİK, Global Akademi, Panorama Yayın Kurulu ile editörleri ve diğeri yazarları bağlamaz.